

Naročnina mesečno
25 Din. za inozem-
stvo 40 Din — ne-
delejska izdaja ce-
loletno 96 Din, za
inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/II

Telefoni uredništva: dnevna služba
2050. — nočna 2996. 2994 in 2050

SCOVENEC

Z nedeljsko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Ček. račun: Ljub-
ljana št. 10.650 in
10.549 za inzercate;
Sarajevo št. 7565.
Zagreb št. 39.011.
Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitar-
jeva 6, telefon 2992

Izhaja vsak dan zjutraj, razen
pondeljka in dneva po prazniku.

Nevarno zlo

Gospod urednik! Jaz sem izmed tistih, ki že mesec blodijo vsevprek po Ljubljani, da bi našli streho svoji družini. Nesreča je hotela, da imam dva otroka. Da, nesreča je to hotela. Nekdaj smo dejali, da nam je Bog dal otroke, rekli smo tudi, da so otroci blagoslov božji in bodoče matere smo blagovali, češ, da so v blagoslovjenem stanju. Gospod urednik! Vse lo spada danes že v zgodovino, med staro žaro. Danes se z nasmeškom, ki ga zmorce izživeli meščan zderne erast, obregnemo v bodoči mater, ki je sicer v mestu čim dalje redkejši prikazan. Tako zahteva moda dvajsetega stoletja. Da, da, danes se z začudenjem ozremo za dano v družbi številnih otrok — to bi bila ena izmed tistih iz starejših časov —, nikakor pa nas ne presenetiti da gospod v družbi pritlikavega psička, ki ga na vsakem cestnem križišču nežno vzame v naročje, da bi se mu kaj hudega ne prijetilo.

Gospod urednik! Dejal sem, da imam dva otroka, ki ju z ženo nadvse ljubiva, čeprav sta nam pri mojih dohodkih v veliko gospodarsko breme. Moja žena pa jaz torej nisva moderna, rekel bi, nisva »sodobna«. Do tega spoznanja sem prišel sedaj, ko že več mesecov iščem svoji družni streho. Mojih otrok namreč nočejo nikjer! Stanovanja mi ne dajo, ker imam otroke! Že mesecu lavam v jutranjih urah s časnikom v rokah z enega konca na drugi, toda malodane povsod mi dajo isti odgovor: »Iščemo mirno stranko brez otrok!« Sedaj sem razumel. Tisti hišni posestniki, ki že nočejo inserirati ne maramo otrok, napišejo predvino: »Iščemo mirno stranko!« No, ko bi šlo za gospodarje, ki jim je dolga borbä z življenjem tako zrahljala živec, da jz zdravstvenih razlogov ne morejo več prenašati vptja otrok in načajanjan mlađih paglavcev, bi jim človek ne zameril. Toda navadno so to hišni posestniki v celiču življenja, ki poleg vsega stanujejo v prvem nadstropju, tako da jih proletarec v prilici ne more učiniti; pogosto gospodarji sploh ne stanujejo v najemniškihišah. Vem za hišnega posestnika v ljubljanskem predmetju, ki že nekaj mesecov trdrovratno oddaja stanovanje stranki brez otrok. Pri njem se je zglobovalo že na stolino stranki in ga prosilo, naj bi jih vzel pod streho, toda on vse strane stalno zavrača, ker noče otrok! Otrok se pojije hišni posestniki, čeprav jih ves dan ni doma! Njihovo zdovje spravljajo v nevarnost; zadostuje, da odkriva otrok košček ometa, pa je dano možnost za odpoved. V ljubljanskem predmetju se je zgodilo, da je mlad hišni gospodar natresel po vrtu steklene drobe in nastavil trnje, da bi mu otroci hišnega najemnika ne hodili na vrt! Vem še za hujši primer. Neka priletnja hišna lastnica je zvišala revni stranki najemnino za 30 Din meseca, ko je najemnica povila dete. Vsi protesti niso nič izdal, lastnica je vztrajala pri svojem sklepku, češ, da bo njeni hiši zaradi otroka bolj trpela...

G. urednik! Nikakor ne maram dolžiti vseh hišnih lastnikov. So med njimi tudi pravi možje, o katerih gre glas, da stranke ne zapustijo njihovih stanovanj, dokler ne umrejo. Vsa čast jim! Opozoriti sem vas le hotel na ta pojav, ki zavzema v povojnem času, v času golega materializma, blepenja po tvarnih dobrinah, po nagli obogativitvi, edalje večji obseg. To je pravo socialno zlo, katerega kvarne posledice so neizbežne. Sociologi učijo, da je tudi povočna stanovanjska kriza mnogo pridomogla k razširjanju bele kuge. In mari menite, da ostane to večno zavračanje: »Otrok ne maram brez vpliva na mlada poročenca, ki stoji stalno pod dojmom maturanističnih naukov — nimogrede bodi povedano, da te nauke naše nekatoliško časopisanje pridno širi — in si nista morda še povsem izoblikovala trdnega svetovnega nazora ter se poleg tega borita z gospodarskimi težavami. Ali se takšni hišni posestniki zavedajo svoje odgovornosti pred Bogom in narodom? Mislim, da ne! Kajti ta bolezni, ki so nam jo prinesli povojni časi, je že tako razširjena, da je prišla že v kri in meso malemu rentirju in jo ta smatra kot eno izmed običajnih in dovoljenih metod modernega pridobivanja. To naziranje se je oprijelo celo dobrej katoličanov. Kako naj si steč razlagam tale dogodek: Pogajal sem se z neko hišno gospodinjo za stanovanje in že sva se domenila. Tedaj me je gospodin presenetil z vprašanjem, ali imam otroke. »Da!« Potem pa pogoda ne velja! V hipu, ko sem odhajal, mi je obstal pogled na kipu Matere božje, pred katero je taista gospodinja vsak dan prizigala lučko. Kako me je to zabolelo kot katolik!

Mi se torej ne zavedamo, da je greh zapirati vrata družinam z otroki. Pa to ni greh samo zoper Boga, temveč tudi zoper narod, zoper državo. Zgodovina narodov nas uči, da je strah pred otrokom znamenje, ki z gotovostjo napoveduje zaton vsega naroda in razkroj njegove politične organizacije. Odgovorni državniki se tega dobro zavedajo in danes se proti belli kuge bore vse države. Med le spada tudi naša; saj je bilo rečeno, da se je vpeljal samski davek pred vsem s tem namenom.

*

Priobčujemo pismo brez vsakega pridržka. Zlo, na katero nas opozarja naš bravec, je samo del tako zvanega stanovanjskega vprašanja, ki še danes teži z vso silo na uradniške in delavskie sloje. Vprašanje je dvojnega izvora, moralnega in čisto gospodarskega. Izvira namreč iz pomanjkanja socialnega čuta, ki je plod nekrščanskega kapitalističnega sistema, in pa iz stanovanjske krize, to je pomanjkanja stanovanj, ki ga je povzročila vojna. V prvem pogledu ne bo lahko rane zaceteli, ker se moralne rane le počasi celijo in ostanejo

Kaj je vzrok gospodarski krizi Nemčije?

Nemčija mora preorientirati svojo politiko

Pozornost vsega sveta je sedaj obrnjena na Nemčijo in vse pozno zasleduje vesti, ki prihajajo iz Nemčije. Politična v gospodarski krizi v Nemčiji postaja vedno ostrežja in neugodne posledice za vse evropsko gospodarstvo se že kažejo.

Ali so krive reparacije?

Nemška kriza nima samo izključno gospodarskega značaja, pač pa je vsekakor tudi v zvezi z reparacijami. Nemci sicer trdijo, da je sedanjim gospodarskim težkočam v Nemčiji kriva samo Francija. Toda nemška kriza je v veliki meri samo del svetovne krize, katero preživila gospodarstvo cele vrste držav. Poglejmo samo južno Ameriko, kjer velike države ne zmagujejo več svojih obveznosti!

Da je Nemčija trpela več karakor druge države zaradi reparacij, se razume po sebi, in zato tudi je prišla Hooverjeva akcija, s katero se je Nemčija razbremeni za pol drugo milijardo mark reparačijskih dajatev za dobo enega leta. Hooverjeva akcija je bila tudi od Francije in zaveze sprejeta, čeprav nekaj kasneje kakor od Anglije in Italije, ki sta koj pristali na moratorij. Za Francijo, pa tudi za druge države ponenu moratorij brez. Posebej je bila prizadeta naša država, ki bi z moratorijem zgubila okoli 900 milijonov dinarjev, pa se je našel način in bo naša država dobila namesto tega značajne inozemske kredite.

Predvsem je kriva politika

Stanje nemškega gospodarstva na sebi pa ni bilo doči slabše kot n. pr. v Angliji. Relativno enako visoko brezposencost ima tudi Anglija. Da tudi finančni položaj Nemčije, zlasti sedaj po moratoriju, ne more biti neugoden, dokazuje velika vsota pol druga milijard mark, za katere breme je nemško gospodarstvo olajšano za eno leto. Končno omenjam, da je Nemčija še pred nedavnim imela dovolj sredstev za kreditiranje izvoza v Rusijo. Da se pa je ravno sedaj položaj tako poostril, je prispeval deloma dejstvu, da dospe v plačilo nemška reparačijska anuiteta Franciji 15. julija. Čeprav je Francija principielno pristala na Hooverjev predlog, vladu še vedno negotovost, ali se bo faktično odpovedala temu znesku. To je docela odvisno od tega, kakšne garancije bo dala Nemčija, da ne bo več vodila antifrančske revančne politike. Francija je upravičena, da pričakuje popolne preorientacije nemške politike, aka jo velesile odustupijo za celo leto reparačijske dajalve.

Inozemstvo odtegnilo kredite

Takega janstva pa Nemčija noče dati. Njena politika je ostala na prejšnji črti. Nezaupanje v Nemčijo je ostalo in vse optimistične izjave sedanjega vodstva nemške republike niso pomagale, ker je istočasno ob njihovih miroljubnih govorih paradirolo po Nemčiji na stolico oboroženih mož, klicajoč k revanši. Ob takih razmerah je razumljivo, da je zaupanje inozemstva majhno in da je začelo inozemstvo odtegnati predvsem kratkotračne kredite, katerih so se nemške banke posluževale v milijardnih zneskih. Zaradi tega so se izčrpale in stoje pred krahom; istotako državna banka, ki se je izčrpala pri kreditiranju privatnim.

Rešitev: preorientacija!

Vsekakor pa je pretečen nemški finančni katastrofa zopet nov razlog, ki govorja za evropsko enotnost. Prilj je moral ameriški predsednik s svojim predlogom, da je opomnil Evropo na njeno gospodarsko slupnost. Težkoče nemškega gospodarstva in katastrofalen padec marke bodo imele naravno vpliv tudi na druge države, posebno na ene, ki so v tesnejših zvezah z Nemčijo. Seveda bo Nemčija dobila pomoč, preden bi prišlo do katastrofe, kajti tudi Francija je interesirana na tem, da ohrani svojega dolžnika plačila zmožnega, ne glede na politične posledice nemškega gospodarskega poloma za vso Evropo.

Že ko je Francija pristala na Hooverjev predlog, je bilo gotovo, da do katastrofe ne bo prišlo. Razumljivo pa je, da zahteva, naj Nemčija porabi denar v produktivne svrhe, ne pa za nova dejanja, ki bi zopet bila v stanu zbuditi nezaupanje na socialna čuvstva kaj radi brez učinka. Gledano z drugega vidika, pa je vprašanje bolj enostavno. Pojav, na katerega nas opozarja naš bravec, bo zginil, kadar hitro se reši stanovanjska kriza, to se pravi, ko bo v mestu dovolj stanovanj na razpolago. Tedaj se bo cena stanovanj znizala in odpadle bodo tudi druge zahteve hišnih lastnikov, ki bi jih lahko nazvali same nepotrebne šikane, aka bi ne imelo tako kvarnih socialnih posledic, ki jih omenja pismo. Ta čas pa še ni tako bližu, kakor kažejo izredno visoke najemnine, čeprav pretirane. Do tedaj pa je dolžnost poklicnih činiteljev, da pobijajo izrodke tega nenormalnega stanja — in enega omenja naše pismo — in tako ščitijo temelj države, to je našo družino.

pozivi na socialna čuvstva kaj radi brez učinka. Gledano z drugega vidika, pa je vprašanje bolj enostavno. Pojav, na katerega nas opozarja naš bravec, bo zginil, kadar hitro se reši stanovanjska kriza, to se pravi, ko bo v mestu dovolj stanovanj na razpolago. Tedaj se bo cena stanovanj znizala in odpadle bodo tudi druge zahteve hišnih lastnikov, ki bi jih lahko nazvali same nepotrebne šikane, aka bi ne imelo tako kvarnih socialnih posledic, ki jih omenja pismo. Ta čas pa še ni tako bližu, kakor kažejo izredno visoke najemnine, čeprav pretirane. Do tedaj pa je dolžnost poklicnih činiteljev, da pobijajo izrodke tega nenormalnega stanja — in enega omenja naše pismo — in tako ščitijo temelj države, to je našo družino.

Dobri nasveti Nemčiji

Anglija posreduje

London, 14. julija. AA. Manchester Guardian zanikuje vest, da se je angleška vladu pričakovala nadaljnje vprašanje političnih poslov za finančno pomoč Nemčiji. List pravi, da je angleška vladu sprejela Hoover načrt brezpostojno in takoj in da je edina izjavila, da želi, naj stopi predlagani moratorij takoj v veljavno. Obvestila ob

priliki objave nemško-avstrijske carinske zveze, pa neprestane grožnje, naperjene na naslov Poljske.

Rešitev Nemčije je zato odvisna od Nemčije same.

mark za funt. V efektih ni bilo prometa, ker so vši pričakovali nadaljnje vesti iz Pariza, Berlina in Basla.

London, 14. julija, tg. Zunanji minister Henderson je danes ponosno odpotoval v Pariz. Pred odhodom je izjavil: »Odpotujem v Pariz pod neavdanimi okoliščinami. Popolnoma sem si svet, da je morala večerjšnja odločitev mednarodne reparačijske banke razjasniti sedanji gospodarski položaj. Na vsak način upam, da se je to tudi zgodilo. Glavni namen mojega potovanja v Berlin je utrditi prijateljstvo ne samo med Nemčijo in Anglijo, ampak tudi med ostalimi evropskimi državami, in posebno med Francijo in Nemčijo. Odpotujem v Pariz tudi zato, da se sestanem s francoskim zunanjim ministrom Briandom.«

mark za funt. V efektih ni bilo prometa, ker so vši pričakovali nadaljnje vesti iz Pariza, Berlina in Basla.

London, 14. julija, tg. Zunanji minister Henderson je danes ponosno odpotoval v Pariz. Pred odhodom je izjavil: »Odpotujem v Pariz pod neavdanimi okoliščinami. Popolnoma sem si svet, da je morala večerjšnja odločitev mednarodne reparačijske banke razjasniti sedanji gospodarski položaj. Na vsak način upam, da se je to tudi zgodilo. Glavni namen mojega potovanja v Berlin je utrditi prijateljstvo ne samo med Nemčijo in Anglijo, ampak tudi med ostalimi evropskimi državami, in posebno med Francijo in Nemčijo. Odpotujem v Pariz tudi zato, da se sestanem s francoskim zunanjim ministrom Briandom.«

Koliko denarja je bilo dvignjenega?

Berlin, 14. julija. AA. Glavni ravnatelj Danat-Banke dr. Jakob Goldschmidt je izjavil vinarjem, da so značili 50. maja skupni krediti banke 2.7 milijard mark. V zadnjem času so kreditorji vzeli iz zavoda 650 milijonov. Po 1. maju so morali nemški denarni zavodi vrniti okrog 2 milijardi mark. Od tega je plačala Danat-Banka sama eno tretjino. Naval kreditorjev na banko pa pripisuje dr. Goldschmidt predvsem v tem, ki so začele krožiti v inozemstvu o slabem položaju banke. Največ škode je zadala banki vstop v polom severnonemškega koncerna volne, pri katerem je Danat-banka izgubila velike sote. V soboto so delnice zavoda notirale še 1.25 na borzi.

Grčija proti moratoriju

Atene, 14. julija. Ž. Uradno sejavila, da je grška vladu sklenila odbiti Hooverjev moratorij. Tozadevna nota bo oddana mednarodni reparačijski banki. Grška nima nič proti temu, da se dovoli Nemčiji moratorij, nasprotuje pa moratoriju za vzhodne reparačije.

Nacionalisti, spomenite se!

Berlin, 14. julija. AA. Izvršni odbor socijalistične stranke je objavil proglašenje, kjer zahteva, naj vlad strogo nadzoruje velike banke in težko industrijo. Proglašenje protestira dalje proti državnemu pomoči bankam in zahteva, naj Nemčija spremeni

smer zunanje politike in opusti politiko tako zveznega narodnega prestresa. Nemčija mora iskati sporazum z inozemskimi državami, od katerih je gospodarsko tako odvisna.

Tudi Madžarska prizadeta?

Budimpešta, 14. julija. Ž. Na madžarskem naravnem trgu in političnem življenju je vzbudila največjo senzacijo situacija in panika v Nemčiji, ki je nastala vsled poloma ene največjih bank. Vsled alarmantnih vesti, ki so prispele v teku večravnjega dne in noči v Budimpešti, je predsednik vlade sklical ob 12 ponoči ministrsko seje. Te seje se je med drugimi udeležil tudi guverner madžarske Narodne banke Aleksander Popovich. Na tej seji je finančni minister Wekerle referiral o situaciji na denarnem trgu in v splošnem gospodarstvu Nemčije. Madžarska vlad je sklenila, da se takoj ukrenejo potrebne odredbe in prepričajo komplikacije na madžarskem denarnem trgu. Madžarska vlad je naročila, da se na dan 14. 15. in 16. t. m. ne sme niti iz

Jugoslavija in Francija vsega krivi

— tudi papeževe okrožnice

Rim, 14. julija. Na izbruhu fašističnega tiska proti »Slovencu« radi njegovega jasnega in odločnega stališča napram papeževi okrožnici, je uredništvo pravilno pripomnilo, da bi bila vsaka resna polemika s fašističnimi listi zamaš, ker so vsa njihova izvajanja prikrojena »za domačo uporabo«, to je namenjeno nepoučenemu italijanskemu bratu, in da slone na podatkih, ki jih Italijanska javnost, katera razpolaga samo s fašističnimi listi, ne more kontroliратi. To misel izraža tudi »Osservatore Romano«, ki pravi v svoji dnevnih rubrikah »Obobu polemik«, da se fašistični tisk lahko poslužuje takšnih polemičnih trikov, ker ni radi posmaganja svobode tiska v fašistični Italiji nevarnosti, da bi ga moglo neodvisno časopisje z nezvrgljivimi dokazi postaviti pred italijansko javnostjo na laž.

Le računajoč, da ima v takšnih političnih razmerah dobro zavarovan hrbel pred italijansko javnostjo, je mogel »Giornale d'Italia« v svojih nepreglednih stolpcih nagraditi toliko »dokazilnoscov na račun jugoslovanskih škofov, jugoslovenske duhovštine, jugoslovenskih organizacij in belgrajske vlade kazor danes. Svojim nevednim bravcem bi rad dejkal, da ima glasovita okrožnica Pija XI. politično ozadje, za katerim se skriva »uec«.

»Giornale d'Italia« pripoveduje, da pada okrožnica jugoslovanskih škofov v dobo, »ko je ugovoslovanski iridentizem, ki ga vodijo razne organizacije, kakor Narodna Obrana, Jugoslovanska Matica, Jadranska straža in teroristična društva Istra, Orient in Stoka, podvojijo svojo akcijo.« Okrožnica je bila sestavljena za časa bivanja jugoslovanskega kralja v Zagrebu. Za gospoda V. Gaydo, ravnatelja tega rimskega lista, je po vsem tem asno, da je okrožnico narekovala belgrajska vladal. List seveda previdno zamolčuje, da se je v tem času vrnila v Zagreb konferenci jugoslovskov in da je bila okrožnica izdana v imenu tega jugoslovanskega episkopata.

List pripoveduje, kako so se vrstile na praznik sv. Jožeta mesto molitve politične manifestacije za Slovane v Italiji. Te iridentistične manifestacije v Zagrebu je organiziralo glasovito iridentistično društvo »Istra«. Msgr. Šegvič je v svoji pridigi dejal: »Fašistična Italija je prepojena s poganskom, kakšno ni vladala za časa Nerona in Deokleciana. Fašizem je brutalen in nasilen proti vsem, ki se mu ne vdajo.« V Ljubljani je opravil slovesno službo božjo škol Rožman in pred oltažjem so visele zastave Trsta, Gorice in Reke, ovile s črnim trakom. (Leta 1914 poročila se vidi, kako dobro je informiran »Giornale d'Italia«, ko vendar vsa Ljubljana lahko prca, da daruje služeno ni opravil ljubljanski škol, temveč njegov namenstnik in da v stolnici nikakor niso visele zastave omenjenih primorskih mest. Prip. uređ.)

Posebno poglavje posveča list »Jugoslovanski Matici«, ki je sicer bila razpuščena, a danes po svojih 200 podružnicah bolj deluje kakor poprej. In jo vodita slovenska izseljenica advokat dr. Ivan Čok in znani glavar slovenskih teroristov advokat Rejec. Matica je v zvezi s Slovenij v Italiji in junija 1930 se je osnovala v Ljubljani pod njenim okriljem tajni krožek »Zveza«. Jugoslovanska Matica, kakor tudi društvo Istra, je popolnoma pod vplivom framsosonstva, ker so njihovi voditelji Čok, Rejec in drugi emisari framsosne lože »Pravdest« v Zagrebu; tež zoper diktirajo bel-

grajski in francoski framsosi. Tako smo torej zoper v Parizu, kamor nas vselej privede fašistični tisk v svojih polemikah. »Giornale d'Italia« pripoveduje, da je bila loža »Pravdest« ustavnovljena leta 1920 in da je 1929 šela 25 bratov med katrimi 29 učiteljev. V gosteh je bil pri njej tudi brat Oswald Wihrt, ko se je mudil na Balkanu.

List trdi, da so imeli manifestacije na jožefovo po Dalmaciji povsem političen značaj. Obdolžuje dalmatinske duhovnike, zlasti župnika Franca Ivančeviča v Splitu, da so imeli tistega dne v cerkvah čisto iridentistične pridige za osvoboditev bratov izpod fašističnega jarma. Po dogovornih izvajanjih, ki obsegajo skoro eno stran v listu, meni »Giornale d'Italia«, da je dokazal tako jasno kot beli dan, da je Bauerjeva okrožnica, sinteza jugoslovenske katoličke akcije, bila izdana zato, da ustvari v inozemstvu vzajemnost med katoliškim tiskom in srbskim protostaljanskim rovorenjem, ki ga vodita iz Belgrada prostozidarstvo in prekučstvo. List pravi, da se italijanski katoličani čudijo, kako da sv. oče dopusti takšno poniranje katoli-

stva, ker ni obsodil nastopa jugoslovenskih škofov. Ta rana torej fašistiche še vedno hudo bolj.

Zaslужen odgovor

»Giornale d'Italia« je v eni izmed zadnjih številk zahteval od vatikanskega glasila, da zanoti pretvrenzo trditve »Slovenca«, da je papeževa okrožnica v zvezi s šutanjem od onkrat meje, »je prislo do izraza v neki spomenici jugoslovenske duhovštine, katero je narekovalo politično sovrašto proti Italiji. »Osservatore Romano« odgovarja, da je obznanjanje vredno, če kdo zahteva od njega, da naj dementira take čenčne, in to celo takrat, ko insinuirajo papežu, da rabi nasvetov od zunaj v zadeval svoje lastne naivije pastirske oblasti. (Omenjena trditve »Slovenca« je zrasla seveda le na fašističnem zeljnku — naša duhovščina pač ni tako naivna, da bi si domisljala to, kar predpostavlja fantazije polni gospod Gayda. Opomba uređen.)

Kmetski dolgovi naj se črtajo!

Bukarešta, 14. julija, ž. »Cuventul« piše, da je nacionalna kmečka stranka izpopolnila svoj program. Odložila je razširili decentralizacijo in avtonomijo, razen tega pa bo zahtevala popolno likvidacijo poljedelskih dolgov. Nacionalna kmečka stranka smatra, da Hooverjev predlog ne more ostati brez vpliva in posledic tudi na notranje življenje posameznih držav. Zato je vzela na svoj pre-

gram likvidacijo poljedelskih strojev. Nacionalna kmečka stranka zahteva ali večletni moratorij, ali pa popolno ukinitve poljedelskih dolgov. Kmet je redi velikih dolgov, ki jih je dobil proti visokim obrestim, prisač v velike težkoce in to občuti celo poljedelstvo Romunije. Zato je v interesu vsega gospodarskega življenja, da se vprašanje poljedelskih dolgov nemudoma reši.

Medtem ko Mussolini pozivak miru, oznanjuje fašisti vojsko

Pariz, 14. julija. Znano je, kako se je Mussolini v zadnjem času postavil na celo mirovnega pokreta in tako pozivlja evropske narode, naj se popolnoma razoroožijo, da se onemogoči vsaka vojska. Da to priliko uporablja za demagogično kampanjo proti Franciji, ki da je kriva, če se svet še ni pomiril in spravil, se razume samo po sebi.

Koliko je v resnici vredna in odkrito miziljena akcija šefa italijanske vlade, se najbolj razvidi iz nastopov fašističnih prvakov v zadnjem času. Tako je generalni tajnik fašistične stranke Giurati 15. t. m. v Tridentu ob priliki proslave velikega italijanskega rodoljuba Cesare Battistija, ki so ga bili Avstriji na barbarski način kot »zidajalc« med vojno obesili, brez vsake storitve potrebe in poveča na koncu svojega govorja izjavil: »Cesare Battisti, Nazario Sauro, Emanuele Filiberto (nedavno umrli vojvoda Aosta), to so tri zmage, tri fronte, trije junaki, ki bodo zopet vstali in bodo v duhu šli pred nami kot naši idealni vojskodajci, kadar bo Italija zopet morala zagrabiti za orožje, da

se vnoči bojuje.«

Tre besede so bile izgovorjene istega dne, ko je Mussolini po »United Press« vsem svetu oznanil, da fašistična Italija koraka na celu vseh, ki se prizadevajo za likvidacijo vojske in za resničen sporazum vseh narodov v svrbo pravega in trajnega miru, ako nočemo, da Evropa ne zapade popoln anarhiji...«

Naslednjega dne, 12. t. m. pa je imel v Puli ob priliki priskege mornariških novincev povelenjak vojne mornariške šole, korvetni kapitan Augusto Mengotti izredno bojevit govor, ki ga je na koncu izstril naravnost v provokacijo vzhodne sosedne države. Dejal je dobesedno:

In če bi nas nekoga dne, ki morebiti ni tako daleč, naši bratje, ki se zdihajo pod igom barbara, pozvali, da jim prideamo na pomoc; če bi se nekoga dne bahava nespametnost nekega našega soseda predvrnila ogrožati naše meje, potem naj bo vaš naskok kakor blisk in naj se ne ustavi, dokler sovrág ne bo popolnoma in končno uničen.

Cepav se take besede vojaškega inštruk-

torja, izgovorjene v podlžig mladih vojakov, navadno ne smejo preveč polagati na tehtnico, in vendar značilno, da se slišijo iz ust fašističnih organov in vojaških oseb v času, ko še fašističnega režima prepiruje ameriško, angleško in nemško javnost, da Italija dela za mir in prijateljstvo med narodi in da se morajo narodi odreči vsem bojevnim instinktim v namernih. Ako istočasno Mussolinijevi nekojži sotrudniki in vojaški komandanti na tak način desantirajo svojega šefa, potem pač ne more nihče imeti zaupanja v »miroljubivo fašistične politike.«

Atentat v Rusiji

Pariz, 14. julija, ž. Iz Moskve poročajo, da je v Jekaterinskem eksplodirala ena bomba v prostorijah generalnega štaba 6. pehotne divizije. Sest častnikov je bilo ubitih, deset pa težko ranjenih.

Proti Zeileisu

Bukarešta, 14. julija, ž. Radi strokovnega mišljenja vsečilišča v Bukarešti in v Jašiu, je romunska vlada prepovedala uporabljanje Zeileissovih aparatov in Zeileissove metode zdravljenja. Prepoved je bila izdana radi lega, ker tako zdravljenje nimajo nobene znanstvene podlage.

Mogoče samo v Ameriki

Newyork, 14. jul. AA. V bolnišnicu sv. Trojice v Newyorku je vdrl zavratni morilec, ki je hotel umoriti znanega tihotape Tonya Mongna. Med bolniki je nastala huda panika. Morilec so še pravočasno prijeli drugi neznan banditi, ga polozili na avtomobil in odpeljali v neznan smrtni.

Dr. Grivec o cirimetodijski ideji

Bratislava, 14. julija. Današnji »Slovak«, glasilo Hlinkove stranke, pričebuje članek vsečiliščnega profesora dr. Fr. Griveca o vplivu cirimetodijske ideje na vzajemnost med slovanskimi narodi. To idejo je postavil tudi Andrej Hlinka za temelj svoje stranke. Ko so Slovenci stopili na slovaška tla, da se udeležijo III. kongresa slovanske akademike mladine v Bratislavu, so čutili, da so prišli k svojim milim slovanskim braatom.

Poleti

Po vsaki kopelji bodisi hladni ali topli namečite malo robec ali brišačo z

„ALGO“

in nahalko nadrgnite telo

Občutili boste prijetno in trajno svežost

ALGA dobiva se povsod 1 steklenica 16 Din

K izvedbi agrarne reforme

Razdelitev veleposesniških gozdov in pašnikov

Jugoslovanska Kmetska zveza v Ljubljani opozarja svoje člane na zakon o likvidaciji agrarne reforme na veleposesnih, katerega vsebina je bila pojasnjena v »Domoljubu« od 8. julija tek. leta in v »Slovencu« od 5. julija tek. leta. Posebej še opozarja na določbo zakona, da se veleposesnikom, ki imajo gozdove, ki presega 1000 ha, odvzamejo za agrarne interese vse gozdne površine nad 1000 ha. Isto tako se odvzamejo lahko tudi pašniki.

Pravico zaprositi za dodelitev gozdov ali pašnika imajo:

1. Občine in gospodarski odbori za posamezne dele občin.
2. Upravičenec skupnega posestva po občinah, oziroma vasch.
3. Vse zadruge, zlasti kmetijske, živinorejske in pašniške zadruge.

Posemnikim nimajo pravice zaprositi za dodelitev gozdov in pašnikov.

Navedeni agrarni interesi morajo vložiti kolektivne prošnje (5 Din in 20 Din) na kmetijsko ministristvo in sicer potom banske uprave do 26. julija. Po tem terminu vložene prošnje se bodo vložile.

Zakon o likvidaciji agrarne reforme na veleposesnih ne predpisuje, kako morajo biti prošnje za dodelitev gozdov in pašnikov utemeljene: istotako zakon ne določa, kakšno odškodnino za gozdove bodo interesi morali plačati veleposesnikom; tudi način, kako se bo odškodnina plačevala, zakon se ne določa, ampak bo minister za kmetijske spomernino z ministrom za gozdove in rude in ministrom predsednikom določil odškodnino in način plačevanja za gozdove in pašnike. V kolikor se da iz določnine, ki je že določena za drugo zemljo (travnik, ujive itd.), ki se bo odvzela veleposesnikom, sklepati, tudi odškodnina za gozdove verjetno ne bo previšoka.

Pudarjam, da se gre v termin do 26. julija samo za dodelitev gozdov in pašnikov.

Občine naj takoj o tem sklepajo v občinskih sejah, istotako naj gospodarski odbori v svojih sejah sklenejo prijaviti se za dodelitev gozdov in pašnikov.

Vlogo, katero naj občine, gospodarski odbori, zadruge itd. pošljajo priporočeno na kmetijsko ministristvo v Belgradu potom kraljevske banske uprave dravskie banovine v Ljubljani, naj bi se glasila:

Kmetijsko ministristvo v Belgradu.

Podpisani občinski urad občine gospodarski odbor za vas v občini prosi na podlagi sklepa občinskega odbora z dne (gospodarskega odbora

z dne), da se občina-vas v smislu zakona o likvidaciji agrarne reforme na velikih posestvih vpše kot agrarni interesent za gozdove (pašnike) veleposesstva v

V občini je gospodarstvo, skupno število prebivalstva pa znaša Gozd nujno potrebujemo za preskrbu kurivom in stavbenim lesom za domačo industrijo, za pašo in ostale gospodarske potrebe. (Nepotrebno čitati!) Urvititev med agrarne interese je torej potrebna in utemeljena.

Podrobno utemeljitev podamo, ko izide po zakonu predvideni pravnik, ki bo predpisal pogoje in postopek.

Datum. Podpis.

Zadruge naj namesto navedb o številu prebivalstva in gospodarstev navedejo svoj delovni krog.

V dravski banovini pridejo v poštev slednje veleposesstva, kolikor se je do sedaj moglo ugotoviti:

V okraju Kočevje:

Veleposesivo Auerspergo dediči, ki ima skupno 22.576 ha gozdov; in sicer v okraju Kočevje 12.779 ha in v okraju Novo mesto 9.414 ha. — Veleposesivo inž. Rudež Anton z 1.567 ha gozdov. — Trboveljska premogovna družba v Ljubljani skupno 1.099 ha, ima v okraju Kočevje 1.394 ha gozdova. — Kosler Oskar skupno 1.000 ha, ima v Kočevju 974 ha.

V okraju Novo mesto:

Auerspergi dediči skupno 22.576 ha, ima v okraju Novo mesto 9.414 ha. — Una, združene hrvatske banke, Zagreb, ima v okraju Novo mesto 1.165 ha.

V okraju Litija: